

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyně Mgr. Jany Jurečkové a Mgr. Andrey Veselé ve věci

žalobce I. Y.,
bytem X
zastoupeného Mgr. Markem Sedlákem, advokátem
se sídlem Milady Horákové 13, Brno,

proti

žalovanému **Ministerstvo vnitra**
se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7,

v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobce projevil podle § 7p odst. 1 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invází vojsk Ruské federace (dále jen „zákon č. 65/2022“ nebo „*Lex Ukrajina*“) zájem o vydání zvláštního dlouhodobého pobytu. Následným posouzením podle § 7r zákona č. 65/2022 bylo zjištěno, že splňuje podmínky uvedené v § 7q téhož zákona, a byl proto zařazen na seznam osob, které mohou získat zvláštní dlouhodobý pobyt a mohou se registrovat k jeho vydání podle § 7s odst. 1. Žalobce tak učinil dne 9.9.2025, kdy se prostřednictvím své elektronické identity úspěšně zaregistroval ke zvláštnímu dlouhodobému pobytu.
2. Před pořízením biometrických údajů, které je nezbytné k vyhotovení pobytového průkazu, je cizinec povinen předložit doklady uvedené v § 7p odst. 2 a případně odst. 3 zákona č. 65/2022. Další předpoklady pro vydání zvláštního dlouhodobého pobytu stanoví § 7t tohoto zákona; mezi nimi je i podmínka, že podle stanoviska policie nebo zpravodajské služby není cizinec nebezpečím pro veřejný pořádek nebo bezpečnost České republiky.
3. V praxi se policie nebo zpravodajská služba vyjadřuje ke každému registrovanému zájemci o zvláštní dlouhodobý pobyt. V případě žalobce policie vydala negativní stanovisko, na jehož základě byl žalobci podle § 7t odst. 6 zákona č. 65/2022 zrušen sjednaný termín pro pořízení biometrických údajů. Tím došlo rovněž k zániku jeho registrace ke zvláštnímu dlouhodobému pobytu, která je nezbytným předpokladem pro vydání pobytového oprávnění. O zrušení registrace byl žalobce informován elektronicky.
4. Dne 1. 12. 2025 oznámil právní zástupce žalobce žalovanému převzetí právního zastoupení a současně požádal o nahlédnutí do spisového materiálu vedeného ve věci vydání zvláštního dlouhodobého pobytu. Žalovaný reagoval přípisem ze dne 11. 12. 2025, v němž žalobci sdělil, že v této věci nevede žádný spis, a proto mu nemůže umožnit do něčeho nahlédnout. Současně uvedl, že všechny informace o řízení má žalobce dostupné ve svém účtu na Informačním portálu cizince.

II.

Obsah žaloby, další vyjádření žalobce a vyjádření žalovaného

5. Žalobce se podanou žalobou podle § 82 a násl. s.ř.s. domáhá určení, že jednání žalovaného spočívající v odmítnutí umožnit jeho právnímu zástupci nahlédnout do spisového materiálu a pořídit si z něj kopie ve věci žádosti o vydání zvláštního dlouhodobého pobytu je nezákonným zásahem do jeho veřejných subjektivních práv. Současně se žalobce domáhá toho, aby soud žalovanému přikázal umožnit jeho zástupci nahlédnout do spisu vedeného ve věci jeho žádosti o zvláštní dlouhodobý pobyt, vedené pod interním identifikátorem žalovaného OAM-45142/DP-2025.
6. Žalobce v žalobě uvádí, že dne 1. 12. 2025 podal prostřednictvím svého právního zástupce žádost o umožnění nahlédnout do všech spisových materiálů, které byly nebo jsou o jeho

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

osobě vedeny v souvislosti s řízením o vydání zvláštního dlouhodobého pobytu podle zákona č. 65/2022. Žádost se vztahovala na veškeré podklady, z nichž žalovaný vycházel při hodnocení splnění podmínek podle § 7p až § 7t zákona č. 65/2022.

7. Dne 15. 12. 2025 byla právnímu zástupci žalobce doručena odpověď žalovaného, v níž žalovaný s odkazem na zákon č. 65/2022 uvedl, že žádný správní spis v dané věci nezakládá a nevede, a proto není možné do žádného spisu nahlédnout. Současně žalovaný sdělil, že elektronická registrace žalobce a informace o splnění podmínek podle § 7 zákona č. 65/2022 jsou žalobci dostupné na jeho účtu na Informačním portálu pro cizince.
8. Žalobce s tímto závěrem nesouhlasí. Tvrdí, že povinnost vést spis plyne již ze samotné právní úpravy spisové služby, především z § 65 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě (dále jen „zákon č. 499/2004“ nebo jen „zákon o archivnictví“), podle něhož je správní orgán povinen vést spis ke každé věci, kterou vyřizuje. Podle žalobce nelze připustit, aby řízení o zvláštním dlouhodobém pobytu probíhalo bez existence jakéhokoli spisu, neboť takový postup je v rozporu s principy transparentnosti a přezkoumatelnosti výkonu veřejné správy.
9. O existenci spisu podle žalobce svědčí i to, že žalovaný ve své odpovědi uvádí spisovou značku, čímž existenci spisu fakticky potvrzuje.
10. Žalobce namítá, že ačkoli podle § 168 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, se druhá a třetí část správního řádu na některé úkony nepoužije, v řízeních podle zákona č. 65/2022 je nutno podle § 100, § 154 a § 158 písm. l) správního řádu tato ustanovení přiměřeně aplikovat. Podle žalobce je tak třeba přiměřeně použít i § 37 správního řádu upravující společná podání a zejména § 38 správního řádu upravující nahlížení do spisu.
11. Žalobce tvrdí, že odmítnutím umožnit nahlédnutí do spisu došlo k zásahu do jeho základních práv. Podle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod má každý právo na právní pomoc v řízení před správním orgánem. Bez možnosti seznámit se s podklady a obsahem spisu nemůže jeho právní zástupce tuto pomoc účinně poskytovat.
12. Zásahem do základních práv je podle žalobce rovněž skutečnost, že žalovaný odmítl umožnit přístup ke spisu bez toho, aby identifikoval zákonné ustanovení, které by takový postup umožňovalo. Podle žalobce nejsou podklady řízení o zvláštním dlouhodobém pobytu uvedeny mezi utajovanými informacemi ani mezi výjimkami umožňujícími odeprít nahlížení podle § 38 odst. 6 správního řádu.
13. Žalobce tvrdí, že jednání žalovaného porušuje základní zásady správního řízení, zejména zásadu ochrany práv účastníků a zásadu součinnosti správního orgánu s účastníky řízení podle § 4 odst. 1 a odst. 4 správního řádu. Správní orgán je povinen poskytovat účastníkům přiměřené poučení o jejich právech a povinnostech a umožnit jim účinně hájit jejich zájmy. Odmítnutím zpřístupnit spis žalovaný podle žalobce tyto povinnosti porušil.
14. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvádí, že povinnost vést správní spis je upravena v § 17 správního řádu, který je součástí části druhé správního řádu. Použití této části je však při řízení o zvláštním dlouhodobém pobytu vyloučeno ustanovením § 7o odst. 5 zákona č. 65/2022.
15. Pokud jde o možnost přiměřené aplikace části čtvrté správního řádu podle § 177 odst. 2, žalovaný upozorňuje, že § 154 správního řádu obsahuje taxativní výčet ustanovení z části druhé a třetí, která lze přiměřeně použít. V tomto výčtu však nefiguruje ani § 17, ani § 38 správního řádu upravující nahlížení do spisu. Samotná věta za středníkem § 154, která

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

umožňuje přiměřené použití i dalších ustanovení, podle žalovaného nedopadá na § 38 správního řádu, protože zde chybí samotný předpoklad existence spisu: žalovaný žádný spis nevede, a tudíž není do čeho nahlížet.

16. Z tohoto důvodu žalovaný uzavírá, že povinnost vést spis ani povinnost umožnit nahlížení podle § 38 správního řádu není v řízení o zvláštním dlouhodobém pobytu dána.
17. Další argument žalovaného spočívá v tom, že veškeré úkony v řízení o zvláštním dlouhodobém pobytu — projevení zájmu, registrace, vyznačení v seznamu zájemců — probíhají zcela elektronicky prostřednictvím elektronického registračního systému.
18. Podle žalovaného je tedy tento systém funkční obdobou kompletního úředního prostředí, které nahrazuje klasickou strukturu spisu. Všechny údaje vznikají či jsou evidovány přímo v systému. Žalobce má navíc prostřednictvím svého osobního účtu přístup ke všem úkonům, které provedl on sám i které vůči němu provedl žalovaný.
19. Vedení spisu „ve standardní elektronické podobě“ je v tomto režimu vyloučeno, a naopak je na samotném žalobci, aby umožnil svému právnímu zástupci přístup k vlastnímu elektronickému účtu, pokud se chce seznamovat s podklady řízení.
20. Žalovaný zdůrazňuje, že oproti klasickému řízení o vízech či pobytu zde neexistuje „spis“, který by byl fyzicky nebo elektronicky uchovávan mimo systém. Odkaz žalobce na rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 5 A 154/2016–36 považuje za nepřiléhavý, protože v řízení o krátkodobých vízech se spis fakticky vede.
21. Žalovaný nesouhlasí s argumentací žalobce, podle níž z práva na právní pomoc vyplývá povinnost správního orgánu vytvářet a vést správní spis. Podle žalovaného čl. 37 odst. 2 Listiny žádné takové pravidlo nezakotvuje.
22. Právo nechat se zastoupit a právo nahlížet do spisu jsou podle žalovaného dvě samostatná práva, která se nutně nepodmiňují. Pokud zákon v konkrétním typu řízení vedení spisu nepředpokládá a jeho vedení je vyloučeno, nelze dovozovat povinnost spis zakládat jen proto, aby bylo možné realizovat právo na právní pomoc.
23. Žalovaný rovněž poukazuje na to, že žalobce má přístup ke všem úkonům provedeným v systému, a tedy má možnost zajistit svému právnímu zástupci poskytnutí podkladů prostřednictvím svého účtu.
24. K tvrzení žalobce, že žalovaný porušil zásady uvedené v § 4 odst. 1 a odst. 4 správního řádu, žalovaný uvádí, že žalobce tuto námitku nekonkretizoval. Podle žalovaného nebylo porušeno žádné jeho právo, neboť o všech úkonech učiněných žalobcem či vůči němu je žalobce vždy informován, informace jsou přístupné prostřednictvím jeho elektronického účtu. Žalobce byl elektronicky seznámen i se stanoviskem policie či zpravodajské služby zpravujícím o tom, zda je nebezpečím pro veřejný pořádek nebo bezpečnost státu, a to v souladu s § 7t odst. 6 zákona č. 65/2022.
25. Stanoviska policie nebo zpravodajské služby jsou podle žalovaného vždy pouze jednoduchými sděleními typu „ano/ne“, která jsou v systému připojena k údajům každého registrovaného žadatele.
26. Žalovaný na závěr uvádí, že ačkoli je řízení o zvláštním dlouhodobém pobytu ze zákona vyloučeno ze soudního přezkumu, elektronický registrační systém obsahuje dostatečné údaje umožňující zrekonstruovat a popsat postup správního orgánu.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

27. V případě soudního řízení je žalovaný připraven tento postup zprostředkovaně dokumentovat formou tzv. screenshotů či obdobných výstupů z elektronického systému.
28. V replice k vyjádření žalovaného se žalobce vyjádřil k důvodům, pro které mu byl zrušen termín registrace.
29. Žalobce předně reaguje na úvodní část vyjádření žalovaného, podle níž se zvláštní dlouhodobý pobyt „nevydává ve správním řízení“. K tomuto tvrzení žalobce uvádí, že připojil obrazové záznamy (screenshoty) týkající se projevení zájmu o zvláštní dlouhodobý pobyt, které mu bylo doručeno e-mailem.
30. Žalobce namítá, že z vyjádření žalovaného není patrné, v jakém řízení má být podle žalovaného zvláštní dlouhodobý pobyt vydáván, pokud údajně nejde o správní řízení. Podle žalobce jde o speciální typ správního řízení, jehož zvláštní procesní úprava nevylučuje aplikaci správního řádu, zejména jeho základních zásad.
31. Projevení zájmu i samotná registrace jsou dle žalobce podáními podle § 37 správního řádu, pouze mají zvláštní formu.
32. Pokud žalovaný tvrdí, že „v tomto řízení se nevede spis“ a že informace jsou cizinci poskytovány výhradně „prostřednictvím jeho účtu“, žalobce uvádí, že takový postup je neslučitelný s právem na právní zastoupení. Není zřejmé jak by advokát mohl prokazovat zmocnění, jak by se seznamoval s obsahem spisu, ať elektronického nebo listinného, jakým způsobem by s ním správní orgán komunikoval, jaké dokumenty jsou evidovány a uchovávány.
33. Podle žalobce je žalovaný povinen vést spis, neboť je vedeno správní řízení.
34. Žalobce konstatuje, že žalovaný rozhodl o zrušení registrace na základě stanoviska Policie ČR, která se vyjadřovala k tomu, zda žalobce představuje ohrožení veřejného pořádku. Toto stanovisko bylo podkladem rozhodnutí a mělo být uchováváno ve spise, aby se s ním mohl žalobce i jeho právní zástupce seznámit a zvolit adekvátní procesní postup.
35. Žalobce pracoval v České republice jako řidič z povolání a způsobil dopravní nehodu z nedbalosti; trestní stíhání bylo podmíněně zastaveno. Pokud by stanovisko policie vycházelo pouze z této události, považoval by je žalobce za nezákonné a podnikl by proti Policii ČR další právní kroky. Postup žalovaného mu však znemožnil se se stanoviskem seznámit.
36. Až z vyjádření žalovaného se žalobce poprvé dozvěděl, že podkladem bylo stanovisko policie, nikoli bezpečnostní služby.
37. Stanovisko policie má dle žalobce fakticky povahu a důsledky závazného stanoviska podle § 149 správního řádu, proto s ním musí mít možnost seznámit se a brojít proti němu.
38. Podle žalovaného nemá správní orgán přístup ke stanovisku Policie, neboť je „uloženo v osobním účtu cizince“. Pokud by tomu tak bylo, není zřejmé, jak by žalobce mohl zpřístupnit svůj účet advokátovi. Nelze po něm požadovat, aby právnímu zástupci poskytoval údaje ke své elektronické identifikaci.
39. Žalobce dále požaduje, aby mu byl zpřístupněn alespoň základní údaj typu „ano / ne“, a zejména informace která policejní složka stanovisko vydala, která úřední osoba kdy tak učinila. Tyto informace potřebuje pro ochranu svých práv a případné další procesní kroky.

III. Posouzení žaloby

40. Městský soud v Praze (dále také jen „městský soud“ nebo jen „soud“) o žalobě rozhodl, aniž by nařizoval jednání, neboť účastníci nevyjádřili nesouhlas s postupem dle § 51 s.ř.s. Současně soud naznal, že skutková tvrzení mezi účastníky jsou nesporná, sporné je pouze právní posouzení povinnosti žalovaného vést správní spis a není tedy nutno provádět dokazování (49 odst. 5 s.ř.s.)
41. Podle § 82 s.ř.s. *Každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*
42. Jádrem sporu je zodpovězení otázky, zda žalovaný vyřizující registraci žalobce k zvláštnímu dlouhodobému pobytu dle § 7o zákona č. 65/2022 Sb., postupuje nezákonně, když nevede správní spis.
43. Podle § 7o zákona č. 65/2022 Sb.,
- (1) *Zvláštní dlouhodobý pobyt je povolením k dlouhodobému pobytu podle § 17 písm. c) zákona o pobytu cizinců na území České republiky.*
- (2) *Zvláštní dlouhodobý pobyt cizinec nabývá převzetím průkazu o povolení k pobytu. Zvláštní dlouhodobý pobyt opravňuje cizince k pobytu na území České republiky po dobu 5 let.*
- (3) *Na zvláštní dlouhodobý pobyt není právní nárok.*
- (4) *Ve věcech zvláštního dlouhodobého pobytu, které tento zákon neupravuje, se postupuje podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky.*
- (5) *Na postup získání zvláštního dlouhodobého pobytu se nevztahují části druhá a třetí správního řádu.* (zvýrazněno soudem)
44. Část druhá správního řádu – OBECNÁ USTANOVENÍ O SPRÁVNÍM ŘÍZENÍ - upravuje vedení spisu a nahlížení do spisu.
45. Podle § 17 odst. 1 správního řádu, *v každé věci se zakládá spis. Každý spis musí být označen spisovou značkou. Spis tvoří zejména podání, protokoly, záznamy, písemná vyhotovení rozhodnutí a další písemnosti, které se vztahují k dané věci. Přílohou, která je součástí spisu, jsou zejména důkazní prostředky, obrazové a zvukové záznamy a záznamy na elektronických médiích. Spis musí obsahovat soupis všech svých součástí, včetně příloh, s určením data, kdy byly do spisu vloženy.*
46. Podle § 38 odst. 1 věta první správního řádu *účastníci a jejich zástupci mají právo nahlížet do spisu, a to i v případě, že je rozhodnutí ve věci již v právní moci (§ 73).*
47. Podle § 38 odst. 4 správního řádu *s právem nahlížet do spisu je spojeno právo činit si výpisy a právo na to, aby správní orgán pořídil kopie spisu nebo jeho části.*
48. Žalobce, vědom si vyloučení aplikace části druhé správního řádu) se dovolává obecné povinnosti vést spis ke každé věci, která dle něj vyplývá z § 65 zákona č. 499/2004.
49. Podle odst. 1 a 2 tohoto zákonného ustanovení platí: (1) *Při vyřizování dokumentů se všechny dokumenty týkající se téže věci spojí ve spis. Dokumenty v analogové podobě se vzájemně spojí*

fyzicky, dokumenty v digitální podobě se vzájemně spojí prostřednictvím metadat, vzájemné spojení dokumentu v analogové podobě a dokumentu v digitální podobě se činí pomocí odkazů.

50. (2) *Vyřízení spisu se rozumí zpracování návrhu, jeho schválení, vyhotovení, podepsání a vypravení rozhodnutí nebo jiné formy vyřízení.*
51. V řízení dle § 82 a násl. s. ř. s. se soud zabývá především tím, zda napadené jednání správního orgánu je vůbec způsobilé pojmově naplnit kritéria zásahu (tj. jde o úkon, který není rozhodnutím, a přesto zasahuje do právní sféry žalobce), a dále zda je nezákonné. Soud přitom posuzuje rovněž subsidiaritu tohoto prostředku ochrany (§ 85 s. ř. s.), a to s ohledem na existenci jiných právních prostředků nápravy, které by měly být přednostně využity (neplatí, domáhá-li se žalobce toliko určení nezákonnosti). Judikatura i odborná literatura v této souvislosti akcentují, že zásahová žaloba doplňuje ochranu poskytovanou proti rozhodnutím a proti nečinnosti, a slouží k postihu faktických či neformálních zásahů veřejné správy, které by jinak zůstaly mimo soudní kontrolu.
52. Ustanovení § 82 s. ř. s. neobsahuje legální definici „zásahu“, a ponechává vymezení pojmových znaků na výkladu a judikatuře. Za ustálené lze považovat, že zásah musí být (i) úkonným projevem správního orgánu v oblasti veřejné správy (zpravidla faktického charakteru), (ii) nikoli rozhodnutím, (iii) zaměřeným proti žalobci či majícím bezprostřední dopad do jeho právní sféry, a (iv) nezákonným. Posouzení, zda konkrétní úkon může být zásahovou povahou, je otázkou důvodnosti žaloby, nikoli existenci podmínek řízení; soud tedy zkoumá, zda tvrzený úkon nese materiální znaky zásahu a zda naplňuje zákonný rámec přezkumu (včetně lhůt podle § 84 s. ř. s.).
53. V obecné rovině městský soud konstatuje, že neumožnění nahlížení do spisu lze, jsou-li splněny výše vyjmenované podmínky, posoudit jako nezákonný zásah ve smyslu citovaného zákonného ustanovení (viz např. rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. 10. 2009, čj. 30 Ca 18/2009-25, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2018, č. j. 9 Afs 85/2016 – 51, nebo žalobcem uvedený rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 5. 2018, č. j. 5A 154/2016-42).
54. Pregnantně se vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 12. 7. 2018, č. j. 2As 93/2016-138, když uvedl: *„I neumožnění nahlédnout do spisu může být podle okolností nezákonným zásahem, který se nemusí projevit pouze jako vada řízení, jež by mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé, nýbrž může pro toho, komu je nahlédnutí odepřeno, podle okolností (opět spíše výjimečně) představovat samostatnou újmu na právech s reálnými dopady, a tedy případně – nebude-li odepření opřeno o zákonné důvody – být nezákonným zásahem.“*
55. Žalobce brojí proti postupu žalovaného, který odmítl umožnit nahlížení do spisu a odkázal žalobce na informace dostupné v jeho účtu v elektronickém systému ministerstva. Takto tvrzený zásah je projevem procesně-organizačního postoje správního orgánu k otázce procesních práv žalobce v mimořádném režimu zvláštního dlouhodobého pobytu podle zákona č. 65/2022 Sb. Soud proto v dalším posouzení vyloží: (a) povahu a účel řízení o zvláštním dlouhodobém pobytu podle *Lex Ukrajina*, zejména jeho výjimečnou procesní konstrukci a vyloučení aplikace části druhé správního řádu (zejm. úpravy spisu a nahlížení do něj), (b) vyloučení dopadu § 17 a § 38 správního řádu na toto řízení a limity přiměřené aplikace části čtvrté správního řádu, a (c) irrelevantnost povinnosti vedení spisu ve smyslu zákona č. 499/2004 Sb. pro vznik subjektivního veřejného práva žalobce na nahlížení. Těžištěm přezkumu tedy bude, zda žalovaný porušil zákonem uloženou povinnost (a tím zasáhl do práv žalobce), či zda jeho postup odpovídá zákonnému procesnímu modelu řízení

o zvláštním dlouhodobém pobytu, jak byl zákonodárcem koncipován. K uvedenému je třeba připomenout, že *Lex Ukrajina* explicitně upravuje zvláštní dlouhodobý pobyt jako mimořádný pobytový status s vlastní procesní úpravou (§ 7n až § 7t), založenou na automatizovaném ověřování údajů z rejstříků (§ 7q) a na elektronické registraci, a že tento režim byl vládou proveden i nařízením upravujícím časové rámce a ekonomickou soběstačnost žadatelů; tím se kontury přezkumu od počátku zásadně liší od standardního řízení vedeného podle části druhé správního řádu.

56. Z důvodové zprávy k zákonu č. 24/2025 Sb., změna zákona o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace a dalších souvisejících zákonů, městský soud učinil pro řešenou věc tyto závěry.
57. Zvláštní dlouhodobý pobyt je výslovně popsán jako pobytové oprávnění standardního charakteru, avšak zpracovatelný pouze mimo klasické individuální správní řízení, protože počet potenciálních žadatelů je mimořádně vysoký (odhad stovek tisíc osob), kdy není v možnostech správního orgánu vést individuální spisovou agendu, provádět dokazování či vydávat individuální úkony ve standardním procesním režimu a současně účel *Lex Ukrajina* vyžaduje rychlost, automatizaci a minimální administrativní zátěž.
58. Důvodová zpráva výslovně uvádí, že postup získání zvláštního dlouhodobého pobytu musí být konstruován „s maximální mírou automatickosti“, přičemž těžiště spočívá v automatickém ověřování splnění podmínek prostřednictvím dat z informačních systémů veřejné správy.
59. Cílem je „realizovatelnost s využitím stávajících kapacit správního orgánu“, a to využitím:
 - jednorázových datových dávek poskytovaných jednotlivými orgány veřejné moci,
 - elektronického registračního rozhraní, které převzalo mechanismus již ověřený při prodlužování dočasné ochrany,
 - uzavřeného a neveřejného seznamu zájemců, který není informačním systémem veřejné správy a není zpřístupnitelný třetím osobám, ani podle zákona č. 106/1999 Sb.
60. Zákonodárce tedy počítá s tím, že nevzniká klasický správní spis, nýbrž procesní a datová stopa tvořená v rámci digitálního prostředí ministerstva vnitra. Tato technická konstrukce je explicitní a záměrná.
61. Důvodová zpráva opakovaně zdůrazňuje, že prvním krokem je projevení zájmu o pobyt, zde žadatel zároveň vyjadřuje souhlas s automatizovaným vyžádáním údajů od dalších orgánů veřejné moci. Na základě poskytnutých dat ministerstvo vnitra vytvoří seznam osob způsobilých k registraci, seznam je neveřejný a je určen výlučně pro interní vyznačení osob, které splňují zákonné podmínky. Následně je umožněna elektronická registrace prostřednictvím NIA a elektronického formuláře vymezujícího rozsah údajů podle § 54 zákona o pobytu cizinců.
62. Až po registraci následuje jediný osobní úkon – sejmutí biometrických údajů, což je požadavek plynoucí z nařízení Rady (ES) č. 1030/2002.
63. Důvodová zpráva tento proces výslovně kvalifikuje jako dvoufázový datový mechanismus, nikoli jako řízení založené na podání, dokazování, vydání rozhodnutí, doručování apod.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

64. Seznam zájemců není informačním systémem veřejné správy, je veden v platformě FRS, která slouží osobám s dočasnou ochranou, obsahuje pouze data potřebná pro automatizované posouzení, není zpřístupnitelný třetím osobám, a to ani v anonymizované podobě, nezakládá žádná procesní práva obdobná právu nahlížet do spisu.
65. Jeho účelem je toliko technické vyznačení splnění podmínek, nikoli vedení procesní dokumentace.
66. Městský soud dovozuje, že úmyslem zákonodárce bylo vyloučit, aby proces probíhal podle části druhé správního řádu, neboť správní orgán nevytváří a nevede individuální správní spisy, a tedy datové podklady neplní funkci spisu a nejsou zpřístupnitelné osobám jiným než samotným dotčeným cizincům prostřednictvím jejich účtu.
67. Z důvodové zprávy plyne, že řízení o zvláštním dlouhodobém pobytu není a nemá být správním řízením v klasickém smyslu, neboť nepracuje s dokumenty, nýbrž s automatizovaně získávanými daty, a nevytváří správní spis, protože taková struktura by byla nejen nadbytečná, ale zcela neslučitelná se smyslem a účelem *Lex Ukrajina*, který je postaven na rychlosti, automatickosti a masové administrativní zvládnutelnosti.
68. Městský soud uzavírá, že zvláštní dlouhodobý pobyt je v právním řádu konstruován jako samostatný pobytový status v režimu *Lex Ukrajina*, s vlastní dílčí procesní úpravou v ustanoveních § 7n až § 7t zákona. Systematika zákona vymezuje tuto úpravu jako autonomní blok navázaný na evidenční a registrační postupy, jejichž parametry dále zpřesňuje prováděcí nařízení vlády. Již pouhý obsahový výčet paragrafů (zvláštní dlouhodobý pobyt – vyjádření zájmu – vyznačení osob – zdroje údajů – registrace k pobytu – převzetí průkazu – zvláštní ustanovení) dokládá, že zákonodárce vystavěl procesní postup *sui generis*, nikoli standardní správní řízení podle části druhé správního řádu.
69. Zákon současně v § 1 odst. 2 stanoví pravidlo přednosti: *Lex Ukrajina* se použije přednostně před jinými předpisy, nestanoví-li sám jinak. Tato klauzule předurčuje subsidiaritu obecné procesní úpravy – včetně správního řádu – a potvrzuje, že autonomní konstrukce zvláštního dlouhodobého pobytu je určující pro procesní režim.
70. Důvodová zpráva k zákonu č. 24/2025 Sb. (novelizaci *Lex Ukrajina*) tento záměr pregnantně vysvětluje: při statisícovém rozsahu dotčených osob není v možnostech správního orgánu vést u zvláštního dlouhodobého pobytu individuální správní řízení v tradičním smyslu, a tomu odpovídá volba digitálního, automatizovaného, bezdokumentového postupu (viz dále). Vznik „klasického“ procesního spisu tedy nebyl opomenut, nýbrž vědomě vyloučen koncepcí zákona.
71. Legislativní konstrukce získání zvláštního dlouhodobého pobytu je dvoufázová:
72. Fáze I – projevení zájmu a vyznačení osob (§ 7o–§ 7p): držitel dočasné ochrany projeví zájem o zvláštní dlouhodobý pobyt; současně souhlasí se zpracováním a vyžádáním nezbytných údajů. Ministerstvo vnitra (MV) na základě zdrojů údajů dle § 7q (datové dávky od jiných orgánů veřejné moci) vyznačí v neveřejném seznamu zájemců osoby způsobilé k registraci.
73. Fáze II – elektronická registrace a biometrie (§ 7r–§ 7s): výlučně vyznačeným osobám je umožněna on-line registrace (prostřednictvím NIA a strukturovaného formuláře); jediným osobním úkonem je následně sejmутí biometrických údajů za účelem vydání průkazu o povolení k pobytu v jednotném vzoru dle nařízení (ES) č. 1030/2002.

74. Tento model odpovídá i prováděcímu nařízení vlády č. 86/2025 Sb., které stanovilo časová okna pro vyjádření zájmu a registraci a parametry ekonomické soběstačnosti.
75. Technická a organizační stránka postupu je v oficiálních materiálech MV konzistentně prezentována jako on-line a datově řízená. Informační portál pro cizince výslovně popisuje zvláštní dlouhodobý pobyt jako běžný pobytový status na 5 let s volným přístupem na trh práce, administrativně zpracováváný skrze elektronickou registraci s následnou osobní biometrickou návštěvou; klíčová upozornění se týkají správního poplatku a povinností v oblasti pojištění, nikoli existence či přístupu ke „spisu“.
76. Z uvedeného plyne, že „procesní stopa“ vzniká uvnitř digitálního prostředí MV: datové dávky, interní vyznačení způsobilosti, potvrzení registrace, přidělení termínu, biometrie a vydání průkazu. Není generována tradiční dokumentace (podání – důkaz – odůvodnění rozhodnutí) a nevzniká správní spis v intencích § 17 správního řádu. Tento závěr nevychází z pouhé praxe, ale z konstrukce právní úpravy, jejího účelu (masový a rychlý proces) a prováděcích norem.
77. Pokud jde o vztah zákona č. 65/2022 a správního řádu z hlediska práv žalobce, učinil městský soud následující závěry.
78. Pravidlo přednosti v § 1 odst. 2 zákona je klíčovým interpretačním vodítkem: *lex specialis* (zde zákon č. 65/2022 Sb. ve znění novely) předchází obecné procesní úpravě. V oblasti dočasné ochrany zákon přímo stanoví výjimky a odchylky od obvyklých procesů (srov. § 4), čímž potvrzuje metodiku, že *Lex Ukrajina* zpravidla s částí druhou správního řádu nepočítá, leda je její aplikace výslovně založena. Stejně metodické pravidlo je – vzhledem k autonomní úpravě § 7n až § 7t – přenositelné i na zvláštní dlouhodobý pobyt, kde zákonodárce aplikaci části druhé správního řádu výslovně vylučuje.
79. Neaplikovatelnost části druhé správního řádu však neznamena absenci ochrany práv jednotlivce. Ministerstvo vnitra samo veřejně uvádí, že účastník má přístup k relevantním údajům ve svém osobním účtu v informačním systému (průběh registrace, výsledky automatizovaného posouzení, přidělený termín apod.). Procesní transparentnost je tedy zajištěna jinými prostředky než nahlížením do „spisu“, který neexistuje.
80. Ve světle zásady proporcionality je takový model přiměřený: sleduje legitimní cíl (rychlé a zvládnutelné zpracování vysokých počtů případů), je vhodný (digitalizace, automatizace), potřebný (alternativy by systém ochromily) a nezasahuje nad míru, neboť jednotlivci zůstávají jiné kanály přístupu k informacím a soudní ochrana (včetně přezkumu zásahovými žalobami) jim není odňata.
81. K žalobním námitkám pak městský soud uvádí následující.
82. Shora citované ustanovení § 7o odst. 5 zákona č. 65/2022 Sb. stanoví, že „na postup získání zvláštního dlouhodobého pobytu se nevztahují části druhá a třetí správního řádu“. Z toho bez dalšího plyne, že § 17 správního řádu (spis) i § 38 správního řádu (nahlížení do spisu) jsou vyloučeny. Tento závěr je jazykově jednoznačný, systematicky přesvědčivý a teleologicky konformní s účelem *Lex Ukrajina*.
83. Jestliže část druhá správního řádu je *ex lege* vyloučena, nevzniká procesní povinnost správního orgánu založit a vést spis jako jednotku procesní dokumentace ve smyslu § 17 správního řádu. Není-li spis, nemůže vzniknout ani subjektivní právo nahlížet do spisu ve smyslu § 38 správního řádu. Požadavek nahlížení by se tak ocital mimo zákonný procesní rámec.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

84. Povinnost vést spis v režimu zákona č. 499/2004 Sb. má organizační a evidenční charakter a nezakládá účastníkům subjektivní procesní právo na nahlížení; je to povinnost správy „jak“ nakládat s dokumenty, které skutečně vznikají. Zde však klíčové dokumenty v klasickém smyslu nevznikají (nahrazují je údaje a vyhodnocení v digitálním prostředí dle § 7q a § 7r). Proto ani odkaz na spisovou službu nemůže suplovat a vytvářet procesní „spis“ ve smyslu správního řádu, zvláště je-li jeho použití výslovně vyloučeno § 7o odst. 5.
85. Jinak řečeno, zákon č. 499/2004 Sb. upravuje organizaci nakládání s dokumenty u původců veřejné správy (evidenci, příjem, třídění, ukládání, vyřazování apod.). Jeho normy směřují k zajištění řádné správy dokumentů a k ochraně dokumentárního dědictví; mají evidenční, organizační a archivační povahu. Zákon o archivnictví nekonstituuje ani neupravuje procesní „spis“ jako procesní jednotu úkonů v individuálním správním řízení a nezakládá účastníkům subjektivní veřejné právo na nahlížení do takového „spisu“. Naopak, právo nahlížet do „spisu“ je institutem správního řádu (§ 38) a implikuje předchozí existenci procesního spisu ve smyslu části druhé správního řádu.
86. Nelze směřovat povinnost původce řádně nakládat s existujícími dokumenty (archivní evidenci) s procesní povinností založit spis (procesní jednotu) tam, kde *lex specialis* přímo vyloučil použití procesní části správního řádu a předurčil datový, nikoli dokumentový režim. Jestliže v řízení podle § 7n až § 7t nevznikají (ani nemají vznikat) procesní písemnosti v tradičním slova smyslu (výzvy, protokoly o dokazování, odůvodněná rozhodnutí atd.), spisová služba nemá „co“ zařazovat jako procesní spis. Jiné právní předpisy nemohou doplnit a „dovytvářet“ instituty části druhé správního řádu, jež jsou *ex lege* vyloučeny (§ 7o odst. 5).
87. K namítanému uvedení „spisové značky“ má městský soud za to, že skutečnost, že správní orgán uvádí interní identifikátor (např. referenční číslo v systému nebo „spisovou značku“ ve volném smyslu), nezakládá existenci procesního „spisu“ podle správního řádu. V digitálních agendách se používají jedinečné identifikátory pro trasování úkonů a evidenci datových kroků; jejich existence je imputem systémového řízení (workflow, audit trail), nikoli důkazem o vedení procesní spisové jednotky. V kontextu § 7o odst. 5 tak nelze z pouhé existence identifikátoru dedukovat vznik procesního spisu a odvozovat z něj právo nahlížet.
88. Soud rovněž neshledal, že by postupem žalovaného bylo zasaženo do práv žalobce garantovaných Listinou základních práv a svobod (dále jen „Listina“)
89. Právní pomoc není vázána na existenci „spisu“. Článek 37 odst. 2 Listiny zaručuje právo na právní pomoc, avšak nepředepisuje konkrétní procesní formu (spis/nahlížení).
90. V daném režimu je informační přístup jednotlivce zajištěn alternativně: Ministerstvo vnitra zpřístupňuje v účtu cizince informaci o splnění/nesplnění jednotlivých podmínek (§ 7s odst. 4) a elektronicky poskytuje potvrzení a termíny (§ 7s odst. 3); „seznam zájemců“ je neveřejný a vyloučen z režimu zákona č. 106/1999 Sb. (§ 7s odst. 4), což koresponduje s ochranou osobních údajů a s technickým řešením postupu; obecné informace o právu nahlížet do spisu podle § 38 správního řádu, jak je prezentuje žalovaný pro jiné agendy, na tento režim nedopadají právě pro vyloučení části druhé správního řádu.
91. Elektronický systém, jakkoli není veden jako procesní „spis“, vytváří auditní stopu (časová znamení odeslání/akceptace, potvrzení registrace, přidělení termínu, vyznačení způsobilosti), kterou lze v soudním řízení reprodukovat formou strojových výpisů či

snímků obrazovek („screenshots“) s ověřitelnými identifikátory. Žalovaný výslovně deklaruje možnost v případě soudního přezkumu opatřit dokumentační výstupy z elektronického systému, které zachycují stav a průběh jednotlivých úkonů. Taková praxe je v souladu se standardy digitální správy a plní funkci důkazní substituce za tradiční listinný spis (přičemž samotná digitalizace není v rozporu se zásadami transparentnosti a přezkoumatelnosti).

92. Žalobce namítá, že jednání žalovaného porušuje základní zásady správního řízení stanovené v § 4 správního řádu, avšak blíže žalobní námitku nekonkretizuje.
93. Ustanovení § 4 odst. 1 správního řádu definuje veřejnou správu co službu veřejnosti. Jeho aplikace je proto podmíněna existencí zákonných institutů, jejichž prostřednictvím se může zásada projevit (např. informační přístup, poučení, přiměřené procesní vedení). Jestliže však zvláštní zákon — jako v tomto případě § 7o odst. 5 zákona č. 65/2022 Sb. — výslovně vyloučí použití částí druhé a třetí správního řádu, znamená to, že zákonodárce vědomě zúžil procesní instrumentarium, s nímž veřejná správa v dané agendě pracuje. Zásada veřejné správy jako služby veřejnosti nemůže „rekonstituovat“ instituty (spis, nahlížení, dokazování), které *lex specialis* explicitně vyňal z použití a které jsou neslučitelné se zvolenou koncepcí digitalizovaného postupu.
94. Veřejná správa je službou veřejnosti v intencích zvláštní zákonné úpravy, nikoli mimo ni. Je plně v souladu s § 4 odst. 1 správního řádu, pokud správní orgán poskytuje informace a vedení způsobem, který zákon pro daný typ institutu připouští.
95. Institut zvláštního dlouhodobého pobytu je normativně postaven na plně elektronickém, automatizovaném a parametrickém posouzení, v němž je rozhodná datová kvalita vstupů (§ 7q a § 7r) a následná jednorázová osobní fáze pořízení biometrických údajů (§ 7t). Jak plyne i z vládního nařízení č. 86/2025 Sb., zákonodárce vystavěl procesní model, který využívá pouze ty procesní prvky, jež jsou slučitelné s masovostí, automatizací a digitální proveditelností, přičemž ostatní prvky běžných správních řízení vědomě vypustil.
96. Povinnost umožnit cizinci uplatnit jeho práva a oprávněné zájmy (§ 4 odst. 4 správního řádu) dotčena rovněž není. Žalobce má zajištěn přístup k podstatným informacím umožňujícím ochranu jeho postavení. Tento přístup je zajištěn: cizinec zjistí, zda splnil podmínky dle § 7q odst. 1; je vyrozuměn o zrušení termínu biometrie a o příčině překážky (§ 7t odst. 6); případné nesprávné údaje může nechat opravit u původce (§ 7s odst. 4). Koncepce zásady ochrany práv tedy není v tomto digitálním prostředí porušena, nýbrž projevuje se odlišně, avšak stále v souladu s účelem zákonné úpravy.
97. S ohledem na předestřenou argumentaci městský soud uzavírá, že k nezákonnému zásahu do práv žalobce vyplývajících z obecných zásad správního řízení, jak jsou vymezeny v § 4 odst. 1 a 4 správního řádu, nedošlo.
98. Žalobce označil jako nezákonný zásah postup žalovaného, spočívající v tom, že jeho právnímu zástupci neumožnil nahlédnout do spisového materiálu týkajícího se postupu ve věci zvláštního dlouhodobého pobytu, a sdělil mu, že v této věci žádný správní spis nevede. Podle žalobce tím mělo dojít k zásahu do jeho veřejných subjektivních práv, zejména do práva na informaci a na právní pomoc.
99. Závěr o nezákonnosti zásahu předpokládá, aby soud nejprve určil, zda žalovaný vůbec měl zákonnou povinnost požadované jednání provést. Z ustálené judikatury plyne, že za zásah

nemůže být považováno jednání, které je pouze realizací zákonného stavu, neboť zásah musí být nezákonný, tedy v rozporu s právní povinností správního orgánu

100. V projednávané věci je rozhodující, zda žalovanému náležela povinnost vést spis, a umožnit nahlížení do něj žalobci či jeho zástupci.
101. *Lex specialis* výslovně vylučuje části druhou a třetí správního řádu. Výklad tohoto ustanovení je jednoznačný: správní orgán nemá povinnost vytvořit a vést procesní spis ve smyslu § 17 správního řádu ani poskytovat nahlížení dle § 38 správního řádu. Vyloučení má povahu explicitní a kategorickou, založenou přímo normotvůrcem.
102. Digitalizovaný a datový režim řízení neumožňuje vytvoření tradičního procesního spisu. Jak soud shora vyložil, celý postup zvláštního dlouhodobého pobytu je normativně založen na elektronickém a masově proveditelném procesu, zahrnujícím: projevení zájmu a následné vyznačení způsobilosti (§ 7p–§ 7q), vyžádání datových dávek od jiných orgánů (§ 7r), elektronickou registraci (§ 7s) s potvrzením zaslaným žadateli. Po nichž následuje jediný osobní úkon – zjištění biometrických údajů.
103. Spor o vedení „spisu“ je zde mimoběžný, protože tato právní konstrukce je od počátku založena na bez-dokumentovém modelu s neveřejným seznamem zájemců, který není procesní spis a podle zákona není poskytován ani dle zákona č. 106/1999 Sb. (§ 7s odst. 4).
104. Zákon o archivnictví nezakládá subjektivní právo žadatele na nahlížení. Povinnost dle zákona č. 499/2004 Sb. je evidenční a organizační, nikoli procesní. Tento předpis nemůže založit procesní právo tam, kde jej zvláštní zákon výslovně vyloučil. Povinnost vést archivní evidenci dokumentů nikterak neregeneruje spis ve smyslu § 17 správního řádu; ten totiž může vzniknout pouze tam, kde dokumenty a procesní úkony klasického typu samotný zákon předpokládá. V tomto řízení tak tomu není.
105. Žalovaný informoval žalobce v souladu se zákonem, jestliže sdělil, že žádný „spis“ ve smyslu správního řádu nevede, a odkázal žalobce na informace v jeho uživatelském účtu, které jsou cizinci přístupné prostřednictvím elektronického systému. Tento postup je konformní s povinnostmi, jež stanovuje *lex specialis*: žadatel se z elektronického účtu dozví nejen potvrzení registrací, ale zda splnil jednotlivé zákonné podmínky dle § 7q odst. 1 (§ 7s odst. 4), a je mu sděleno, jaké záznamy byly podkladem.
106. Není-li povinnost, nemůže být nezákonnost zásahu. Kvalifikace zásahu podle § 82 s. ř. s. předpokládá, že správní orgán porušil konkrétní právní povinnost. Zde však žádná povinnost žalovaného vést spis či umožnit nahlížení ze zákona neplyne; naopak, povinnost tak činit je vyloučena. Postup žalovaného tak nebyl excesem mimo zákon, ale bezprostředním výkonem zákonné úpravy.
107. Pokud jde o žalobní námitky rozvedené v podané replice, kdy žalobce předkládá další argumenty podporující jeho názor, že žalovaný je povinen vést správní spis, uvádí soud následující.
108. Žalobce tvrdil, že jeho projevení zájmu a registrace je třeba považovat za podání ve smyslu § 37 správního řádu, a správní orgán tak měl povinnost s nimi nakládat jako se součástí spisu.
109. Podle konstrukce *Lex Ukrajina* nejde o podání: zákonodárce postavil proces na aktivním úkonu žadatele v digitálním prostředí, na jehož základě ministerstvo provádí automatizované vyhodnocení údajů z informačních systémů (§ 7q).

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

110. Tento mechanismus není návrhovým řízením, není veden na základě podání a nevede k vydání rozhodnutí. Tomu odpovídá i dvoufázový model popsáný v důvodové zprávě.
111. Žalobce namítá, že není-li veden spis, není možné vykonávat právní zastoupení, neboť advokát nemá kam nahlížet ani jak prokazovat plnou moc zástupce.
112. Tato námitka je nedůvodná.
113. Jak bylo objasněno v bodech 89–97 odůvodnění, právo na právní pomoc podle čl. 37 odst. 2 Listiny nevyžaduje existenci spisu ani konkrétní formu procesního materiálu. Zákodárce zvolil jiný model přístupu k informacím – elektronický účet cizince a sdělení o splnění podmínek dle § 7s odst. 4.
114. Advokát může klienta zastupovat zcela standardně, neboť plná moc se dokládá ministerstvu při osobním úkonu (biometrie), advokát může být přítomen úkonu, pro soudní řízení lze použít datové výstupy systému, které žalovaný zpřístupňuje. Listina nezaručuje právo na konkrétní procesní instrument (spis), ale pouze právo na právní pomoc.
115. Žalobce namítl, že stanovisko policie, na jehož základě žalovaný zrušil registraci, je závazným stanoviskem ve smyslu § 149 správního řádu a musí být tedy uchováno ve spise a zpřístupněno účastníkovi.
116. Ani tato námitka není důvodná.
117. Jak soud již uvedl, část druhá i třetí správního řádu jsou zcela vyloučeny. Institut závazného stanoviska (§ 149) je institutem části třetí, tedy úseku správního řádu, který se zde nepoužije vůbec.
118. Policie poskytuje údaje a hodnocení v rámci datových dávek a bezpečnostních posouzení, která tvoří interní datový podklad pro vyzačnění způsobilosti.
119. Nejde o závazné stanovisko podle správního řádu, a tedy není rozhodováno podle § 149, není povinnost zakládat jej do spisu, není povinnost jej zpřístupňovat. To je v souladu s § 7q – údaje jsou automatizovaně vyžadovány a automatizovaně vyhodnocovány.
120. Žalobce tvrdil, že pro další právní kroky potřebuje znát identitu orgánu a osoby, která vypracovala podklad. Tato námitka je rovněž nedůvodná.
121. Zákon neukládá povinnost zpřístupnit jednotlivé zdroje dat ani osoby poskytující vstupní hodnoty. Právní úprava (§ 7q) stanoví automatizované vyžádání údajů a jejich využití k vyzačnění způsobilosti. *Lex Ukrajina* nestanoví žádné procesní právo účastníka na zpřístupnění interních datových zdrojů.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

122. Je-li postup získání zvláštního dlouhodobého pobytu podle zákona č. 65/2022 Sb. (ve znění zákona č. 24/2025 Sb.) založen na digitalizovaném, datově řízeném a plně automatizovaném procesu, v němž jsou části druhá a třetí správního řádu výslovně vyloučeny (§ 7o odst. 5), neporušuje skutečnost, že v takovém řízení nevzniká procesní spis a nelze nahlížet podle § 38 správního řádu, žádné veřejné subjektivní právo žadatele. Taková konstrukce řízení není v rozporu ani s právem na informace podle čl. 17 Listiny základních práv a svobod, ani s právem na právní pomoc podle čl. 37 odst. 2 Listiny, neboť informační a účastnické garance jsou v tomto režimu zajištěny jinými zákonem předvídanými prostředky odpovídajícími povaze digitalizovaného procesu.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

123. V kolizi mezi efektivitou masového procesu a komfortem tradičního nahlížení je, dle přesvědčení městského soudu, zvolený model přiměřený: legitimní cíl (administrace vysokých počtů, rychlost, standardizace), vhodné a nezbytné prostředky (digitalizace, automatizace) a zachování jádra ochrany (individuální elektronický přístup k údajům, možnost soudního přezkumu zásahovou žalobou). Ve světle účelu *Lex Ukrajina* proto nelze dovodit povinnost správního orgánu zakládat spisy a zpřístupňovat je dle § 38 správního řádu.
124. K úplnosti soud dodává, že ochrana práv žalobce není absencí spisu nijak oslabena, neboť zákonný rámec řízení o zvláštním dlouhodobém pobytu zakládá jiný procesní model ochrany práv, než je tomu ve standardních řízeních vedených podle části druhé správního řádu.
125. Žalobce může brojit zásahovou žalobou proti výsledku procesu, tj. zejména proti tomu, že mu nebyl poskytnut termín pro provedení biometrických údajů (§ 7t), čímž došlo k faktickému „nepřipuštění“ k dokončení řízení.
126. V této fázi již existuje konkrétní dopad do jeho právní sféry, a tedy je splněna podmínka přezkoumatelnosti podle § 82 s. ř. s.
127. Soud v takovém řízení zkoumá:
- zda ministerstvo postupovalo v souladu se zákonem,
 - zda použilo správná data a správný mechanismus jejich vyhodnocení,
 - zda případné interní zhodnocení údajů (např. informace od Policie ČR) odpovídá zákonnému účelu,
 - zda žalobce nebyl vyloučen z procesu v důsledku libovůle nebo zjevné nesprávnosti.
128. Ochrana práv žadatele je tedy zajištěna *ex post* soudním přezkumem, nikoli průběžným dohledem žalobce nad procesní spisovou dokumentací, která z povahy věci v tomto procesu nevzniká.
129. Zvláštní dlouhodobý pobyt je podle § 7o odst. 3 zákona č. 65/2022 Sb. nenárokovým pobytovým oprávněním. Žalobce tedy nemá subjektivní právo na výsledek (tj. na udělení pobytu). Má však nepochybně právo na to, aby proces proběhl zákonným způsobem, byl bez libovůle, využíval správné údaje, a byl veden způsobem odpovídajícím zákonné konstrukci *Lex Ukrajina*.
130. Právo žalobce je tedy právem na „fair proces“, který zahrnuje možnost dozvědět se výsledek posouzení (§ 7s odst. 4) a především – podrobit postup ministerstva soudnímu přezkumu podle § 82 s. ř. s.
131. Soud zdůrazňuje, že tento model — absence spisu + následný soudní přezkum výsledku digitalizovaného procesu — je plně ústavně souladný, sleduje legitimní účel a je přiměřeným prostředkem k dosažení cíle masového, automatizovaného a rychlého zpracování žádostí.
132. Ze všech výše uvedených důvodů soud uzavírá, že postup žalovaného byl v souladu se zákonem, byl předvídaným a zákonem aprobovaným způsobem vedení řízení o zvláštním dlouhodobém pobytu, a nemohl objektivně představovat nezákonný zásah do práv žalobce. Žaloba je proto nedůvodná a jako takovou ji soud zamítl.
133. Výrok o nákladech řízení má oporu v § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení

před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce v řízení úspěšný nebyl, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nepřísluší. Žalovanému, který měl v řízení plný úspěch, však žádné náklady spojené s tímto řízením nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, proto soud rozhodl, že se žádnému z účastníků náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 11. únor 2026

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu